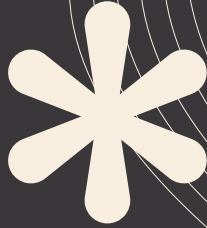

SAHADAN YÖNETİME: RESILIAGE'IN CORE LABORATUVARLARIN DA DAYANIKLILIK İÇİN İŞBİRLİĞİ

2. Baskı - 15 Kasım 2024

GİRİŞ

RESILIAGE, kültürel ve doğal mirasın Afet Riskinin Azaltılmasına (DRR) entegrasyonu yoluyla toplum direncini artırmaya odaklanan üç yıllık bir Avrupa araştırma projesidir (2023-2026). Horizon Europe tarafından finanse edilen proje, yerel toplulukların önemli bir kaynağı olan mirasın, doğal tehlikeler ve aşırı olaylar karşısında toplumsal dayanıklılığı nasıl güçlendirebileceğini araştırmaktadır. RESILIAGE, saha araştırması yaparak ve toplulukları çoklu tehlike senaryolarına dahil ederek, birlikte eyleme geçirilebilir bilgi üretmeyi, toplulukları afet risklerine daha iyi hazırlanma ve azaltma konusunda güçlendirmeyi ve aynı zamanda iklim değişikliğinin etkilerini ele almayı amaçlamaktadır.

Proje Politecnico di Torino tarafından yürütülmekte ve ilk müdahale ekipleri, politika yapıcılar, vatandaş dernekleri ve miras örgütleri de dahil olmak üzere 10 ülkeden 18 ortağı kapsamaktadır. RESILIAGE, farklı ülkelerde kurulan beş CORE Laboratuvarı aracılığıyla yönetim, sosyal etkileşim ve diğer kritik faktörleri analiz etmek için Sistemik Dayanıklılık İnovasyonu (SyRI) çerçevesini kullanmaktadır. Bu çerçeve, afet risk yönetimi ve iklim değişikliğine uyumda kültürel mirası kullanarak toplum direncini güçlendiren uygulamaları tanımlar ve geliştirir. Buna ek olarak, her bir CORE Laboratuvarı, şehir bölgesi, belediye, belediye ağı, bölgesel ve bölgeler arası dahil olmak üzere belirli bir yönetim ölçeğinde uzmanlaşmıştır.

Proje, paydaşları işbirlikçi ve katılımcı süreçlere dahil ederek, toplumun hazırlığını güçlendiren ve afet direnci için uzun vadeli stratejileri teşvik eden dijital araçlar ve yumuşak çözümler yaratmayı amaçlamaktadır.

İÇERİK

Bu #2. Kitapçık Sahadan yÖnetime: RESILIAGE'in CORE Laboratuvarlarında dayanıklılık için işbirliği, Famenne-Ardenne, Girit, Naturtejo, Trondheim ve Karşiyaka dahil olmak ũzere çeşitli bÖlgelerde yũrũttũĐũmũz saha araŐtırmamızın temel bulgularını keŐfediyoruz. Bu bÖlgeler, yerel miras ile toplumun sel, deprem, orman yangını, toprak kayması ve sıcak hava dalgası gibi çeşitli doğal tehlikelere verdiği tepkilerin keŐiŐimini anlamak için kilit vaka çalıŐmaları olarak hizmet vermektedir.

Saha araŐtırmasının sonuçları doğası gereği ŕznelidir ve katılımcıların benzersiz deneyimlerinden ve bakıŐ açılarından etkilenmektedir. Bu nedenle, bu kitapçık katılımcıların konuya ilişkin gŕŐŐlerini ve igŕŐŐlerini yansıtmakta ve kolektif bakıŐ açılarının bir fotoğrafını çekmektedir.

RESILIAGE araŐtırmacıları, 2024 yılı boyunca yerel paydaŐlar, ilk mũdahale ekipleri ve toplum liderleriyle odak grupları, gŕŐŐmeler ve katılımcı atŕlye çalıŐmaları gerçekleŐtirmiŐtir. Bu etkileŐimler iletişim, hazırlıklılık ve afet riskinin yerel yŕnetiŐimindeki kritik boşlukları ortaya ıkarımıŐtır. Ayrıca, bu zorlukların ũstesinden gelmek için topluluklar tarafından benimsenen en iyi uygulamaları da vurgulamıŐlardır.

ŖrneĐin, Famenne-Ardenne bŕlgesinde 2021 yılında yaşanan sel felaketi, kriz koordinasyonundaki zayıflıkları ortaya çıkararak ama aynı zamanda toplum temelli erken uyarı sistemlerinin ŕnemini gŕsteren yıkıcı bir olay olmuŐtur. Benzer Şekilde, Girit CORE Laboratuvarı deprem sonrasına ve yerel mirasın toparlanma çabalarındaki rolũne odaklanırken, Naturtejo CORE Laboratuvarı kırsal alanların artan orman yangını risklerine etkili bir Şekilde yanıt verme mũcadelesinin altını çizildi. Trondheim'da, hızlı toprak kaymalarının potansiyel risklerine odaklandı ve yerel afet hazırlığının hem zorlukları hem de gũlũ yŕnleri ortaya çıkarıldı. Karşiyaka CORE Laboratuvarı ise sıcak hava dalgalarının etkilerini inceleyerek resmi afet sınıflandırmasının olmadığı durumlarda toplum odaklı mũdahalelerin ŕnemini vurguladı.

Her bŕlge, yerel dayanıklılığı artırmak için benzersiz zorluklar ve fırsatlar sunmaktadır ve bu belge hem karŐılaŐılan engelleri hem de toplulukların mũdahale kapasitelerini gũlendirmek için geliŐtirdikleri stratejileri ŕzetlemektedir. Erken uyarı sistemlerinin geliŐtirilmesinden yerel ve ulusal aktŕler arasında daha iyi koordinasyonun teşvik edilmesine kadar, bu CORE Laboratuvarlarında ŕĐrenilen dersler gelecekteki Afet Risk Azaltım (DRR) stratejilerini iyileştirmek için çok ŕnemlidir.

GÖRÜNMEZ KRİZ

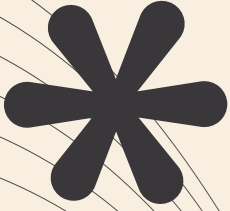

Core Lab
**Karsiyaka
TURKEY**

- **SyRI**
Uyarlanabilir Yönetişim
- **Yönetim Ölçeği**
Şehir Bölgesi

Karşiyaka'nın sahil bölgesi, vatandaşların sıcak hava dalgası zamanlarında sıklıkla gittikleri yer

“Sıcak hava dalgaları genellikle afet olarak fark edilmez, gözlerden uzakta gizlenir.”

*Dilan Cengiz,
DEMİR Sürdürülebilir Şehirler Danışmanı*

Saha çalışmasının tanımı

7-8 Mayıs tarihlerinde RESILIAGE Konsorsiyumu'ndan sosyolog, psikolog ve mimarlar, Karsiyaka Belediyesi'nin yerel ortaklarının ev sahipliğinde, yerel araziyi keşfetmek ve toplumla etkileşim kurmak üzere Karşiyaka'yı ziyaret etti.

Grup ilk gün Gediz Deltası, Yamanlar Dağı ve Karşiyaka merkezde bir saha gezisine çıkarak sıcak hava dalgalarından etkilenen bölgeleri ve insanları ziyaret etti. Kal Kadoş Sinagogu'nda yerel ortaklar, toplum temsilcileri, ilk müdahale ekipleri ve yerel yöneticilerle dört odak grubu ve interaktif atölye çalışması düzenlendi. Bu oturumlar, kriz koordinasyonu ve iletişimini araştırmanın yanı sıra yerel miras faktörlerini, boşlukları, zorlukları ve çıkarılan dersleri belirlemek için tasarlanmıştır.

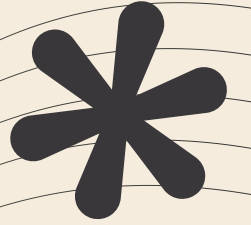
Temmuz ayında, konsorsiyum psikologları göz izleme deneyleri gerçekleştirerek topluluğun risk ve sıcak hava dalgası koşullarına nasıl tepki verdiğini ve uyum sağladığını araştırdı.

Sıcak hava dalgalarının özel nitelikleri

Türkiye'de sıcak hava dalgaları resmen afet olarak sınıflandırılmamaktadır, yani sıcaklıkların yükselmesi beklendiğinde halka resmi bir afet uyarısı yapılmamaktadır. Tipik olarak, bir afet durumunda Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) krize müdahaleyi koordine eder. Ancak sıcak hava dalgaları bu kategoriye girmediğinden, aşırı sıcaklara verilen yanıt genellikle tutarsızdır ve merkezi koordinasyondan yoksundur. Örneğin, özellikle sıcak dönemlerde bazı yerel makamlar veya şirketler hassas durumdaki çalışanlarının idari izin almasına izin verebilir, ancak bu tür eylemler resmi politikalar aracılığıyla tek tip olarak uygulanmaz.

Resmi afet sınıflandırmasında sıcak hava dalgalarının yer almaması halkın farkındalığını da etkilemektedir. Türkiye'deki pek çok insan, ülkenin sıcak iklimi göz önüne alındığında aşırı sıcakları hayatın normal bir yönü olarak algılamaktadır. Sonuç olarak, sıcak hava dalgalarıyla ilişkili tehlikeler genellikle halk tarafından hafife alınmakta veya göz ardı edilmektedir.

Buna rağmen, yerel gelenekler ve uygulamalar sıcak hava dalgalarının risklerini azaltmaya yardımcı olmaktadır. Güçlü bir topluluk duygusu insanları komşularını kontrol etmeye ve yakın yerlerde yaşama geleneği bireyler arasında sürekli teması teşvik eder. Ayrıca, günün en sıcak saatlerinde, genellikle öğleden sonra saat 15:00'e kadar, açık hava etkinliklerinden kaçınmak veya güneşe maruz kalmayı sınırlamak yaygın bir tutumdur. Bu kültürel alışkanlıklar, resmi afet tanımı ve müdahale mekanizmalarının yokluğunda bile aşırı sıcakların tehlikeleriyle başa çıkmak için gayri resmi ancak değerli yollar sunmaktadır.

Koordinasyon zorlukları

Türkiye'de kriz olayları genel olarak iki ana kategoride sınıflandırılmaktadır: acil durumlar ve afetler. Acil bir durum meydana geldiğinde, yerel ilk müdahale ekipleri (FLR'ler) genellikle ulusal makamların müdahalesi olmadan durumu bağımsız olarak yönetir. Ancak kriz afet olarak sınıflandırılırsa, İçişleri Bakanlığı'na bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) devreye girer. AFAD koordinasyon emirleri yayınlar ve birleşik ve etkili bir afet müdahalesi sağlamak için yerel acil durum koordinasyon merkezleri kurar.

Bir olayın acil durum mu yoksa afet olarak mı ele alınacağı genellikle vatandaşların durumu 112 aracılığıyla bildirmesiyle başlar. Acil durum sistemi uzmanları olayın ciddiyetini değerlendirir ve yerel ya da bölgesel kaynakların yeterli olup olmadığını ya da ulusal düzeyde müdahale gerekip gerekmediğini belirler. Afet senaryolarında AFAD yerel müdahaleyi koordine eder ve yerel STK'ların faaliyetlerini de yönlendirebilir.

Sıcak hava dalgaları söz konusu olduğunda, önemli yerel aktörler arasında, AFAD gibi daha büyük idari kurumlara kıyasla toplumun özel ihtiyaçlarını ve hassasiyetlerini daha iyi anlayabilen hastane personeli, mahalle temsilcileri, bina yöneticileri ve aile hekimleri sayılabilir. Tarihsel olarak Türk ordusu afetlere müdahalede merkezi bir rol oynamıştır, ancak yaklaşık 15 yıl önce AFAD'ın kurulmasından bu yana ordunun rolü azalmıştır. Askeri personel, AFAD yetkilileri ve yerel müdahale ekipleri arasındaki koordinasyon sorunları ve iletişim kopuklukları bazen afet müdahale çabalarını baltalayabilmektedir.

Resmi olarak afet olarak sınıflandırılmayan sıcak hava dalgaları için bu koordinasyon zorlukları daha da belirgin olabilir. Resmi bir çerçevenin olmaması, yerel aktörleri, toplumlarının ihtiyaçlarını karşılamak için boşlukları doldurarak geçici olarak müdahale etmek zorunda bırakmaktadır. Bu tutarsızlık, çeşitli aktörlerin aşırı sıcak olayları sırasında savunmasız nüfusları koruma çabalarını uyumlu hale getirmek için mücadele etmeleri nedeniyle hızlı ve organize bir müdahaleyi engelleyebilir.

Yerel zorluklar

İzmir'deki sıcak hava dalgalarına müdahale etmek, özellikle AFAD'ın (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) afet müdahalelerini etkin bir şekilde koordine etme kabiliyetini engelleyen sınırlı insan gücü ve mali kaynakları nedeniyle çeşitli zorluklar içermektedir. Yeterli afet müdahalesi, AFAD'ın şu anda sahip olmadığı önemli bir kapasite gerektirmektedir.

Acil durumlarda yardım etmek isteyen vatandaşların AFAD gönüllüsü (resmi sertifikalı) olması veya yerel STK'lara kayıt yaptırılmaları gerekmektedir. STK'lar AFAD'ın koordinasyonunda görevlendirilmektedir. Buna ek olarak, yerel gönüllü kuruluşların faaliyetleri kısıtlıdır ve AFAD'ın önceden koordinasyonu olmadan faaliyet gösteremezler. Bu da belediyeler ya da afet ekipleri gibi, aksi takdirde daha etkin bir şekilde müdahale edebilecek yerel aktörlerin proaktif müdahalelerini sınırlamaktadır. Bazıları, daha fazla yerel özerklik tanıyan AFAD öncesi sistemin bu tür durumların üstesinden gelmek için daha uygun olduğuna inanmaktadır.

Bir diğer zorluk da, sıcak hava dalgaları sırasında sağlık çalışanlarının rollerinin yeterince tanımlanmadığı sağlık sektöründe yaşanmaktadır. Sıcak hava dalgasıyla bağlantılı sağlık sorunlarını hafifletme konusundaki hayati becerilerine rağmen, onlar için merkezi bir müdahale protokolü bulunmamaktadır. Bu, krizler sırasında sağlık çalışanlarının becerilerinden yararlanmak kaçırılmış bir fırsattır.

Geçmişteki sıcak hava dalgalarının etkilerine ilişkin veri eksikliği önemli bir eksikliktir. Sıcak hava dalgaları nedeniyle kaç kişinin öldüğünü veya sağlık sorunları yaşadığını değerlendirmek için kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Buna kişilerin sosyoekonomik geçmişleri, yerleşim yerleri veya sağlık geçmişleri hakkında bilgi eksikliği de dahildir. Bu veriler olmadan gelecekteki riskleri azaltmak için etkili stratejiler geliştirmek zordur.

Artan klima kullanımı yerel elektrik şebekesini zorladığından, elektrik kesintileri sıcak hava dalgaları sırasında bir başka endişe kaynağıdır. Bu kesintiler krizleri tırmandırabilir ve hatta daha ciddi felaketlere yol açabilir. Ne yazık ki, elektrik kesintileri ne öngörülebilir ne de önceden bildirilir, bu da oluşturdukları riskleri artırır.

Buna ek olarak, sıcak hava dalgalarının yarattığı tehlikeler konusunda hem kamuoyu hem de resmi makamların farkındalığı genellikle düşüktür. Birçok Türk vatandaşı aşırı sıcaklarla ilişkili risklerin tam olarak farkında değildir ve afete hazırlık ve devlet desteğine karşı genellikle kadercı bir tutum vardır. Bazı belediyeler de sıcak hava dalgalarını ciddiye almamakta, planlama veya koordinasyon çabalarına çok az katkıda bulunmaktadır. Bu katılım eksikliği etkili kriz yönetimini daha da zayıflatmaktadır.

Özetle Karşıyaka/İzmir, sıcak hava dalgalarına müdahale konusunda AFAD'ın kapasite sınırlamalarından hem kamu hem de resmi düzeyde daha geniş bir farkındalık ve hazırlık eksikliğine kadar uzanan önemli zorluklarla karşı karşıyadır. Bu sorunların ele alınması için daha iyi koordinasyon, yerel aktörlerin daha doğrudan katılımı ve aşırı sıcakların tehlikeleri konusunda halkın eğitiminin artırılması gerekecektir.

İhtiyaçlar

Sıcak hava dalgalarına karşı mevcut politikaların dağınıklığı, İzmir'deki yerel kriz yönetiminin etkinliği açısından önemli bir risk oluşturmaktadır. Çeşitli aktörlerin ve kurumların rolleri konusunda netlik olmaması, sorumluluklarda çakışmalara veya karışıklıklara yol açarak genel müdahaleyi zayıflatmaktadır. Bu sorunları ele almak için Karşıyaka'daki odak grup katılımcıları tarafından resmi kriz müdahalesine ilişkin birkaç önemli iyileştirme alanı tespit edilmiştir:

Tutarlı bir kamu uyarı sistemi

- Şu anda, yaklaşan bir sıcak hava dalgası hakkında halkı veya ilgili makamları bilgilendirmek için tek tip bir yöntem bulunmamaktadır. Bu tutarsızlık, farklı aktörlerin koordinasyon stratejilerini farklı zamanlarda ve farklı şekillerde uygulamalarına neden olmakta ve birbirinden kopuk bir müdahaleye yol açmaktadır. Tek tip ve zamanında uyarı sistemi, herkesin sıcak hava dalgasından haberdar ve hazırlıklı olmasını sağlayarak daha uyumlu bir müdahaleye olanak tanımak için gereklidir.

Yerel aktörler için açıkça tanımlanmış roller

- Mahalle temsilcilerinden belediye ve bölge yetkililerine kadar yerel aktörler için önceden tanımlanmış rollerin belirlenmesi çok önemlidir. Bu roller net bir şekilde iletilmelidir, böylece her aktör sıcak hava dalgası öncesinde, sırasında ve sonrasında sorumluluklarını tam olarak bilir. Bu, karışıklığı önlemeye yardımcı olacak, daha koordineli ve etkili bir müdahale sağlayacaktır.

Uzmanların katılımı

- Mevcut müdahale planlarını iyileştirmek ve senkronize etmek için acil durum planlamacıları, şehir plancıları ve yerel üniversitelerden halk sağlığı uzmanları gibi uzmanların sürece dahil edilmesi önemlidir. Uzmanlıkları, sıcak hava dalgalarını yönetmek için kanıtlara ve en iyi uygulamalara dayanan stratejiler tasarlamaya yardımcı olabilir.

Karşıyaka, bu ihtiyaçları ele alarak sıcak hava dalgalarını yönetmek için daha uyumlu ve verimli bir sistem geliştirebilir ve vatandaşlarını daha iyi koruyabilir.

İyileştirme için yollar

Mahalle Liderlerinin Uzmanlığından Yararlanın

- COVID-19 salgını sırasında, mahalle liderleri (mahalle yöneticileri) haneleri kontrol ederek ve ihtiyaçlarını ilgili birimlere ileterek çok önemli bir rol oynamıştır. Benzer bir sistem sıcak hava dalgaları sırasında da uygulanabilir ve bu liderler mahalle sakinlerinin refahını izleyerek sağlık endişeleri veya elektrik kesintileri gibi sorunları bildirebilir. Bu sadece vatandaşlara destek sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda hükümetin gerçek zamanlı bilgi toplamasına ve daha etkili bir şekilde yanıt vermesine yardımcı olacaktır.

Bir Sıcak Hava Dalgası Acil Yardım Hattı oluşturun

- Pandemi sırasında, bir telefon hattı vatandaşların ihtiyaçlarını bildirmelerine olanak sağladı ve bu da hükümetin etkili bir şekilde yardım sağlamasına yardımcı oldu. Sıcak hava dalgaları sırasında insanların su, yiyecek veya tıbbi yardım talep edebilecekleri benzer bir yardım hattının kurulması, kriz yönetimi için etkili bir araç olacak ve ihtiyacı olanlara derhal yardım edilebilmesini sağlayacaktır.

Halka Açık Soğutma Merkezleri Kurun

- Soğuk havalarda evsizler için kurulan barınaklara benzer şekilde, sıcak hava dalgaları sırasında halka açık soğutma merkezleri kurulabilir. Bu merkezler insanların serinleyebileceği ve suya erişebileceği bir alan sağlayacaktır. Ayrıca bireysel klima ünitelerine olan ihtiyacı azaltarak elektrik şebekesi üzerindeki baskının hafifletilmesine de yardımcı olabilirler. Ayrıca, insanları ortak bir alanda toplamak, çay bahçelerinde sosyalleşmek gibi yerel geleneklerle uyum sağlar ve yetkililerin bölge sakinlerinin sağlığını daha kolay izlemesine olanak tanır.

Yedek İletişim Sistemleri Kurun

- 2023 yılında yaşanan büyük bir sel, belediyenin internet ve iletişim ağlarının çökmesine neden olarak koordinasyon çabalarını sekteye uğrattı. Sıcak hava dalgaları sırasında bunu önlemek için yedek bir iletişim sistemi kurulmalıdır. İlk müdahale ekipleri (FLR'ler) halihazırda uydu telefonlarına sahipken, diğer kamu kurumları da bir kesinti durumunda iletişimi sürdürmek için benzer yedekleme önlemleri almalıdır.

Sıcak Hava Dalgası Stratejilerine Çevrenin Korunmasını Dahil Edin

- Sıcak hava dalgası müdahale planları, insan güvenliğine odaklanmanın yanı sıra yerel yaban hayatı ve ekosistemlerin korunmasını da ele almalıdır. Sıcak hava dalgaları arıların, kuşların ve diğer hayvanların ölümüne neden olabileceği gibi ekinlere de zarar verebilir, bu da hastalık salgınlarına ve diğer yan etkilere yol açabilir. Ayrıca, sıcak hava dalgaları sırasında aşırı su kullanımı kuraklığı daha da kötüleştirerek mahsul kıtlığı ve kirli içme suyu gibi uzun vadeli sorunlara yol açabilir. Bu nedenle dengeli bir müdahale planı hem insanların hem de çevrenin refahını göz önünde bulundurmalıdır.

Bu çözümleri uygulayarak Karşıyaka/İzmir, hem vatandaşlarını hem de doğal çevresini koruyarak sıcak hava dalgalarına karşı daha kapsamlı ve etkili bir strateji oluşturabilir.

WEBSITE

www.resiliage.eu

CONTACT US

info@resiliage.eu

FOLLOW US

[!\[\]\(a03a7eb2f4046e1d3c76772003e549ea_img.jpg\)](#) [!\[\]\(844169987a590ed8c7e31d5d18950e8d_img.jpg\)](#) [!\[\]\(2af34e678d9364b2f32b7174f4964d2c_img.jpg\)](#) [!\[\]\(70453908cab6780413d48bd2b8b15c53_img.jpg\)](#) [!\[\]\(00c909e82d9243e04b2a707a76cc895d_img.jpg\)](#) @ResiliageEU

OUR CONSORTIUM

